

EFERVESCENTA SPIRITUALA A CENTENARULUI. CASA MUZICII LIPATTI SI ENESCU

(Grigore Constantinescu – 21 noiembrie 2018)

Lumea muzicii crează o ambianță armonioasă evocând ceea ce avem nevoie. Ne aflăm în casa muzicii, casa acum dăruită nouă. Cei care l-au cunoscut pe Dinu Lipatti, îmi pare că sunt din ce în ce mai puțini, au plecat pe rând martorii copilăriei, adolescenței, tinereții, apoi colegii de generație, apoi alții mai puțini vârstnici. Au rămas sunete, manuscrise și partituri, cuvinte... și mai ales Amintirea. Din toate acestea, în casa Dinu Lipatti, se înfiripă „Legenda Lipatti”, cea care se transmite urmașilor. Din ea învață cei de azi, cine a fost Dinu Lipatti, ce a făcut, de ce o lume întreagă îi păstrează statornic dragoste și amintire...

Așa au intrat, în secolul XX, George Enescu și Dinu Lipatti, deschizând portalele Centenarului, momente de însemnătate covârșitoare în lupta de emancipare națională. În mantia de vrajă ce le înconjoară ființa, în aura de lumină care iradiază din tot ce ne-au dăruit, persistă ceva. Nerepetabil, uimitor, omenesc și zeiesc totodată. Un destin care n-are egal pentru noi, pe care îl primim ca un testament, cu datoria de a-l înțelege, de a-i pătrunde cât mai adânc tainele, pentru a ne duce astfel mai departe destinul neamului nostru. Aspirațiile moldovenilor, muntenilor, transilvănenilor, de înlăturare a hotarelor care ne separau în mod nefiresc, pentru realizarea unificării. Muzicienii începutului de veac, Enescu, Kiriak, Brediceanu, mai apoi Lipatti, Mihail Jora, Drăgoi, aveau să trăiască, alături de ceilalți români evenimentul de cucerire, de împlinire a visului secular al poporului nostru. Ecoul **Poemei române**, al minunatelor **Rapsodii** ce răsună pretutindeni, ne vin de la George Enescu. Până la încheierea acestui veac, atunci când intri, cu sfială și reculegere pentru a-i regăsi pe artiștii noștri, pe tine însuși și pe ceilalți din jurul tău, care gândesc asemeni ție, pășești prin lăcașuri care au pălit de-a lungul trecerii timpului. Cum a trecut istoria peste... așa începe și al doilea secol, enescian. Depășind prezentul, suind în timp, cucerind veșnicia.

O asemenea opinie descoperim în credința gânditorului de cândva, ce contribuia la creșterea spiritualității românești, Alexandru Odobescu, în fața marilor evenimente dinainte, centenare, simbolice: „O eră de renaștere și civilizație s-a deschis țării noastre”. Astfel s-a produs cultivarea ideilor în **științe, litere și arte** când la finalul celei de a doua jumătăți a secolului al XIX-lea s-a produs ecloziunea conștiinței muzicale, marcându-se era de reînviere națională, punându-se bazele școlii muzicale românești, axate pe principii estetice originale, a căror esență s-a extras din zestrea bogată a melosului popular reprezentate de D.G. Kiriak. Pe bolta vieții muzicale din prima jumătate a secolului trecut, când țara noastră parcurgea Centenarul, construindu-și istoria, se discern permanente și apariții meteorice, maeștrii ca Tiberiu Brediceanu, Sabin Drăgoi, Ion Nonna Otescu. Orizontul ne oferă o imagine suficient de bogată, aflată în continuă evoluție. Acestea grăiesc despre stăruințele muzicienilor îndreptate spre puterea pulsului vieții de concert și de operă. Linia dezvoltării vieții muzicale românești marchează un curs ascendent, împlinirile căpătând amploarea capodoperelor, de dimensiunea universală a lui **Oedipe**.

Putem, parcurgând cu semeție anii Centenarului, desprinde în profilul vieții muzicale, în jurul anilor celui de al doilea deceniu, treptele care urcă spre înfăptuirea idealurilor – amatorismul, semiprofesionalismul, apoi profesionalismul, compartimentări ce nu trebuiesc privite rigid. În categoriile complexe de probleme se subliniază faptul că straturile menționate nu cuprind

totalitatea manifestărilor. O istorie a muzicii românești moderne, datorită volumului de informații și realizări, poate susține toate manifestările, în lumina semnificațiilor pe care le au în ansamblul muzicii românești și universale. În primele decenii ale Centenarului, viața concertistică nu se rezumă doar la manifestările Societăților Filarmonice și Operelor române, al căror port stindard au fost George Georgescu și Ionel Perlea. În Anul Unirii și imediat în epoca următoare manifestările de creație, muzical-artistice erau polarizate de inițiative particulare, spontane. Excelează, la începutul activității sale, Societatea „Atheneul Român”, prin diversitatea concertelor susținute de interpreții noștri.

Teoretic, perioada începuturilor muzicii profesioniste se întinde pe decenii timp de o sută de ani, care marchează faza romantică a muzicii românești. Momentele extreme sunt însemnate de Unire și, respectiv, de întregirea națională, prin realipirea Transilvaniei la teritoriul românesc, urmare a victoriei raportate pe planul ostilităților militare în primul Război Mondial. Privind spre trecut, cele două evenimente cruciale din Istoria României au consecințe evidente în dezvoltarea culturii, implicit a muzicii bazate pe un avânt patriotic care va declanșa înființarea conservatoarelor, formarea muzicienilor, un puternic focar de propagare muzicală. În anii următori Unirii se afirmase pleiada compozitorilor, fondatori ai școlii naționale, care preiau misiunea contemporanilor. Gândind asupra acestor timpuri ce simbolizează Centenarul, timpuri pe care se clădește fondarea Societății Compozitorilor Români, muzicologul Mihai Cordoneanu formulează o concluzie simbolică asupra acestor timpuri ale vieții trăite de poporul României: Putem zice cu mândrie, iată un secol în care România a cunoscut un mare geniu: GEORGE ENESCU.